

قسمت دوم هنر درمانی رنگ، فرم و فضا و تأثیرات آن بر گرافیک محیطی بیمارستان کودکان

ویکتور یا کریمی
عضو هیات علمی

چکیده

این تفکر که ضرورت به کارگیری رنگ، فرم و فضا به عنوان عامل موثر در بهبود و مداوای بیماران امری اجتناب ناپذیر است و همچنین توانایی ادراک زیبایی شناسی توسط افراد (بیمار) موجب انگیزه برای تنظیم این مقاله شده است. و شامل دو بخش رنگ درمانی و گرافیک محیطی بیمارستان کودکان می‌باشد. بخش اول نظری و بخش دوم کاربردی است. انتخاب بخش کاربردی مقاله برای گرافیک محیطی بیمارستان کودکان به این دلیل است که دانشمندان سعی می‌کنند از کودکان برای تحقیقات خود در زمینه رنگ استفاده کنند. زیرا کودکان تحت تاثیر آموخته های خود قرار ندارند و این مساله موجب به حداقل رساندن عوامل بیرونی است. به دلیل حساسیت موضوع، طراح گرافیک محیطی باید زمینه مطالعاتی و تحقیقاتی در مورد رنگ و فرهنگ، روانشناسی رنگها و درک فضایی از رنگ داشته باشد، تا به نتایج مفیدی در کاربرد رنگ و فرم و ابعاد در فضای طراحی برسد.

واژگان کلیدی: گرافیک محیطی، روان شناسی رنگها،

به کارگیری تنگ و خانه به عنوان دو وسیله مورد علاقه کودکان با رنگ آبی‌ری شاد و استفاده از اصل بزرگنمایی در گرافیک محیطی ویژه کودکان

گرافیک محیطی:

در یک محیط باید میان زیبایی و عملکرد ارتباط برقرار کرد. طراحی محیطی برای زیبا کردن محیط بصری، آگاه کردن، ارتباط برقرار نمودن و غیره به عنوان یک اهرم پر قدرت نقش ایفا می‌کند. طراحی محیطی برای انواع محیط‌ها مانند رستوران‌ها، پارک‌ها، مجتمع‌های اداری و فرهنگی و تجاری، باغ وحش‌ها و بیمارستانها کاربرد دارد. "پیکتوگرام"ها یا علائم تصویری، سیستم‌های هدایت بصری، طراحی بدنه ساختمانها و فروشگاهها و حتی وسائل نقلیه، بیلبوردها نقاشیهای بزرگ دیواری و غیره جزء تقسیم بندیهای گرافیک محیطی محسوب می‌شود.

گرافیک محیطی ویژه کودکان:

شناخت ویژگی‌های روانی و روحی کودکان در گروه‌های مختلف سنی از طریق شناخت خط و رنگ و فضا و فرم به طراح کمک می‌کند تا با روحیات آنان آشنا شده و به برقراری ارتباط با این مخاطبین و به وجود آوردن فضایی مناسب جهت آنها کوشش نماید.

در گرافیک محیطی، برای ایجاد ارتباط بصری با مخاطبان، طراح گرافیک باید پیام رسان باشد. پیامی هدفدار در جهت شناساندن محیط اما پیام و کاربردی بودن آن یک بعد قضیه است. جنبه دیگر آن بعد زیباشناسانه و در جهت زیبایی و مطلوب کردن محیط، باید باشد. پس فرمهای گرافیکی علاوه بر انتقال پیام به بیننده، که با علائم و سمبلها مطرح می‌گردد، می‌تواند در غالبی دیگر نیز، تزئین و زیبایی و بعد عاطفی و روانی محیط را دگرگون کرده و آنرا برای مخاطبان دلنشین کند.

روانشناسی محیط

"روانشناسی محیط" یکی از رشته‌های تخصصی نوپایی است که روی تأثیر متقابل رفتار و عوامل و شرایط فیزیکی معماری و فضایی محیط، بیش از دیگر جنبه‌ها تأکید دارد.

محققان مکتب گشتالت^۱ بیش از دیگر مکاتب به شرایط محیط (به معنی جامع آن) توجه دارند. «کوفکا»^۲ (۱۹۳۵)

شناخت ویژگی‌های روحی و روانی کودکان در گروه‌های مختلف سنی از طریق شناخت خط و رنگ و فضا و فرم به طراح کمک می‌کند تا با روحیات آنان آشنا شده و به برقراری ارتباط با این مخاطبین و به وجود آوردن فضایی مناسب جهت آنها کوشش نماید

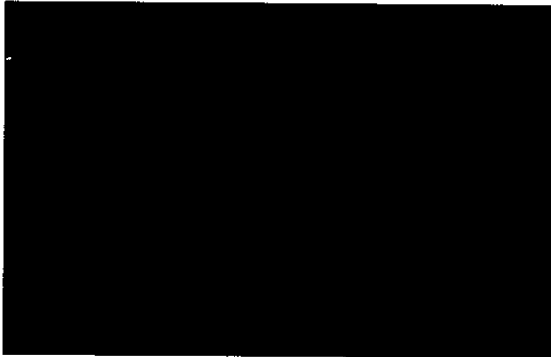
یکی از بنیانگذاران این مکتب محیط را به دو نوع جغرافیایی و رفتاری تفکیک می‌کند. از نظر وی محیط جغرافیایی به معنی محیطی که به طور عینی وجود دارد و محیط رفتاری بدان گونه که به وسیله فرد تجربه می‌شود به کار می‌رود.

لوین^۳ که از دیگر محققان مکتب گشتالت به شمار می‌رود وی عقیده دارد رفتار تابع تأثیر متقابل عواملی است که از فرد و محیط سرچشمه می‌گیرد. وی برای بیان پدیده حاصله از تأثیر متقابل عوامل فردی و محیطی از مفهوم فضای زیستی استفاده می‌کند. یکی از مهمترین مبانی این نظر چنین بیان می‌شود "رفتار تابع ویژگی‌های فضای زیست است".

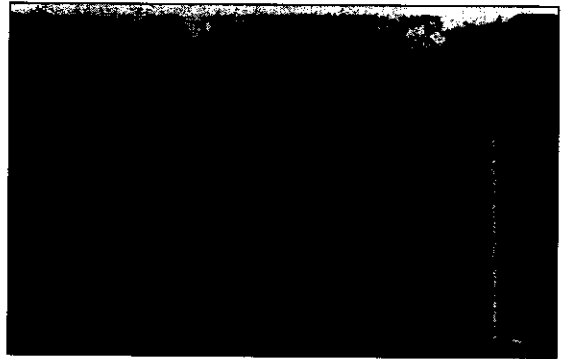
تأثیر متقابل انسان و محیط

انسان با توجه به نیازها، ارزشها و هدفهای خود محیط را دگرگون می‌کند و به طور متقابل تحت تأثیر محیط دگرگون شده قرار می‌گیرد. به ویژه تکنولوژی پیشرفته موجب می‌شود تأثیر انسان بر محیط شدت و سرعت یابد.

دگرگونی سریع محیط یکی از ویژگی‌های بنیادی زمان ماست. هر روز شهرها و محله‌ها و بناهای جدید ساخته می‌شوند. این گونه قرارگاههای فیزیکی برخی الگوهای رفتاری و نقش‌های اجتماعی نوینی را بر ساکنین خود

کاربرد نقاشی دیواری در بیمارستان کودکان

کاربرد تابلو در بیمارستان و کلینیک کودکان در اروپا

یکی از عوامل موثر در بهبودی کودک که در بیمارستان بستری است همراه بودن یکی از والدین با اوست، بنابراین فضای مناسب جهت استراحت و تفکر و عبادت والدین ضروری است.^۶

حرکات و بازی‌های دسته جمعی بخشی از فعالیتهای روزانه بچه‌ها است، در محیطی مانند بیمارستان به جاست اتاقی برای بازی طراحی و در آن وسایل و مبلمان با زوایای نرم به کار برده شود.

کودکان معمولا به آسانی از نشستن و انتظار ناامید و خسته می‌شوند. پس در یک بیمارستان کودکان، اتاق انتظار و راهروها باید متنوع و شاد باشد و باعث شود که علاقه کودکان به ماندن در یک چنین محیطی تحریک شود بنابراین چشم انداز و مناظر سرگرم کننده و نقش و طرحها و نقاشی‌های مناسب برای بیمارستان کودکان امری ضروری است. این طراحی‌ها و نقاشی‌ها باید برای کودک در محیط بیمارستان جذاب و بسیار قابل فهم و دارای قدرت انتقال سریع موضوع باشد بنابراین کوشش در جهت شناخت ویژگی‌های کودکان بدیهی به نظر می‌رسد.

محیط اطراف ما باید دارای هماهنگی باشد. هماهنگی یا هارمونی باید به گونه ای ایجاد شود که حدتعادل را داشته باشد زیرا در محیط بیمارستان هر کدام از بیماران از نظر روانشناسی، آداب و رسوم و زمینه های فرهنگی و قومی با یکدیگر متفاوت هستند.

حرکت یک نیاز اساسی برای کودکان است جزء احتیاجات آنان محسوب می شود. احتیاج به دویدن و حرکت کردن به اطراف به طور آزادانه را نمی توان نادیده گرفت. حتی کودک بیمار در تخت نیز می تواند با انجام حرکات ملایم این امر را انجام دهد. حرکت و ورزش را می توان به وسیله ایجاد طرحها و نقوش بازیها در کف راهروها ایجاد کرد مانند طرح شطرنج طرح بازی معمگونه و رسیدن از نقطه‌ای به نقطه دیگر به کمک خط یا شمارش اعداد، طرح فلش‌هایی که جهت‌ها را به تناوب نشان می‌دهد. در

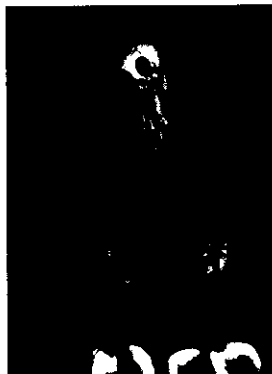
در یک بیمارستان کودکان، اتاق انتظار و راهروها باید متنوع و شاد باشد و باعث شود که علاقه کودکان به ماندن در یک چنین محیطی تحریک شود

تحمیل می‌کنند. طی بیست سال اخیر رشته روانشناسی نیز مانند رشته‌های علمی متعدد دیگر بر این پدیده یعنی بر تأثیر انسان بر محیط و تأثیر متقابل محیط بر انسان بی توجه نمانده و به یافته‌های علمی قابل توجه دست یافته است.

شرایط محیطی مناسب به ارضای نیازها (استراحت، تفریح، تغذیه، مطالعه و غیره) کمک می‌کند و شرایط نامناسب مانع از ارضای نیازها می‌شود.^۷

بیمارستان کودکان

امروزه کسی نمی‌تواند نقش محیط و تأثیرات آن را در هنر و رفتار کودکان نادیده بگیرد. بیمارستان کودکان یکی از محیط‌هایی است که باید به طراحی محیطی آن توجه شود. باید دارای طراحی خاص و فضای مناسب حتی برای والدین کودک باشد. علاوه بر پرستاران، مربیان و روانشناسان کودک نیز در این محیط حضور داشته باشند و به کودکان از لحاظ روحی و روانی رسیدگی نمایند. یک بیمارستان مناسب بچه‌ها تنها با نیاز دارویی و پزشکی روبه رو نیست، بلکه نیازهای حرکتی، اجتماعی، تکاملی و احساسی بچه‌ها باید در نظر گرفته شود.

صنعتی چرخدار با شکل حیوان

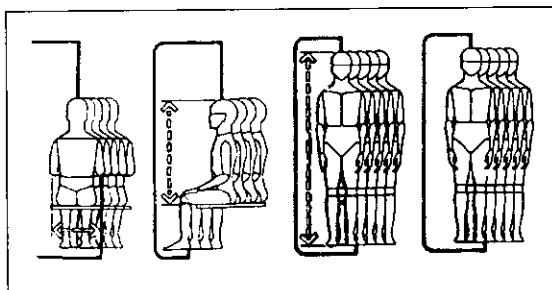

ارتباط رنگ با نور

وسایل اتاق بازی می تواند شامل وسایل پانسمان، ماسک پلاستیکی، گچ شکسته بندی و وسایل مربوط به گچ گرفتن دست و پای عروسک، دستکش های جراحی، گوشی معاینه واقعی و سرنگ های مختلف باشد

اتاق کودک و یا پرستار هم می تواند، در کنار بازیهای آنان با استفاده از یک عروسک طریقه انجام و روش کار با آنها را به کودکان نمایش دهد.

یک کودک معمولاً فکهای بدی درباره بیماری اش می کند و همچنین می اندیشد که عاقبت این بیماری با بدن او چه خواهد کرد برای کمک به او می توان اطلاعات مربوط به ساختمان بدن یا وظایف اعضا و اعمال هر عضو را با کمک تصاویر به او آموزش داد. آموزش بهداشت به کودکان به خصوص زمانی که در بیمارستان هستند نیز بسیار واجب و ضروری است. می توان با تصاویری که هم خلاصه و گویا و هم حالت طنز و کودکانه دارد بچه ها را آگاه کرد و پیام های بهداشتی و سلامتی را به آنان یاد داد.^۸

دیوایاها نیز با ایجاد تصاویر یا حرکت اشکال و فیگورهای ساده می توان به حرکت کمک کرد.

روانشناسان معتقدند تخیل یکی از مهمترین قسمت های زندگی کودک است. یکی از تفاوت های کودکان با بزرگسالان در همین امر است. با استفاده صحیح از خیالات کودکان می توان آنها را در بهبود بیماری یاری کرد.

هنگامی که کودکی در بیمارستان بستری می شود، این از وظایف کادر بیمارستان است که علاوه بر بازگرداندن سلامت کودک، به نیازها و رشد طبیعی او توجه داشته باشند. لازمه زندگی مطلوب و طبیعی هر کودک، مرتبط بودن او با دیگر کودکان و نوجوانان و بزرگسالان و بازی کردن، یادگیری و آموزش است.^۹

بازی کردن یکی از مهمترین ویژگی رفتاری دوران خردسالی است که نقش مهمی در جریان رشد کودکان دارد. این نیازها باید در طی روز به طور ماهرانه با کاربرد روش های صحیح تشخیص و درمان برآورده شوند. برای بازی کردن کودک وجود اطاق مخصوص بازی در بیمارستان کودکان امری اجتناب ناپذیر است.

اطاق بازی کودک در بیمارستان

در این اتاق باید قفسه هایی مخصوص اسباب بازیهای مناسب با گروه سنی مختلف در نظر گرفته شود. اسباب بازی می تواند یک حیوان یا عروسک پارچه ای، دوچرخه کوچک، بازی های فکری و غیره باشد.

وسایل اتاق بازی می تواند شامل وسایل پانسمان، ماسک پلاستیکی، گچ شکسته بندی و وسایل مربوط به گچ گرفتن دست و پای عروسک، دستکش های جراحی، گوشی معاینه واقعی و سرنگ های مختلف باشد، یک سری وسایل تزریقات داخل وریدی که از بطری های محلول و لوله هایی که می شود آن را به یک عروسک وصل کرد نیز می تواند باعث سرگرمی کودک شود. همچنان که بچه ها با این وسایل بازی می کنند و به آنها دست می زنند، مراقب

حیوانات اهلی و خانگی که مورد علاقه اکثر کودکان می‌باشد نیز می‌توان در این فضا در قفس قرار داد. قرار دادن آکواریوم و نصب نقاشی و تصاویر در سالن و راهروهای بیمارستان این محیط را برای کودک دلپذیر و مطبوع می‌نماید.

رنگ در بیمارستان کودکان

چون بیماران این بیمارستان کودکان هستند رنگ‌ها باید روشن، جذاب همچنین آرام و تسکین دهنده باشند. رنگ، تأثیر بسزایی در بهبود بیماری کودک دارد و طراح نمی‌تواند به سلیقه شخصی رنگ در این محیط به کار برد. البته این نکته را باید خاطر نشان کرد که رنگ‌ها و فرهنگ مردم در کشورها و ناحیه‌های مختلف تأثیر خود را روی محیط نیز می‌گذارد اما در این مورد (بیمارستان کودکان) یعنی محیطی که از حساسیت ویژه‌ای برخوردار است. چون مخاطبین آنجا هم کودک و هم بیمار هستند باید در انتخاب رنگ، گذشته از توجه به کودکان بودن و شاد و جذاب بودن رنگها به تسکین بخش بودن آن نیز توجه نمود. طبق تحقیقاتی که روی بخش‌های مختلف چند بیمارستان کودکان انجام گرفته معمولاً نزدیک به ۵۵ درصد کودکان رنگهای شاد و پاستلی و ملایم را نسبت به رنگهای شاد و تند ترجیح دادند.

غلبه رنگ و فرم

اغلب کودکان در سنین زیر دبستان یعنی فاصله سنین ۳ تا ۶ سالگی به رنگها علاقه شدیدی دارند. اما در سن ۷ تا ۹ سالگی کودکان به فرم توجه می‌کنند. علاقه به فرم در ۹ سالگی به حداکثر خود می‌رسد.^۱ به موازات افزایش سن کودک، گرایش به طبیعت و فرم بیشتر می‌شود، اما در یک آمارگیری حدود ۱۰ درصد کودکان پیش دبستانی نشان دادند که به غلبه فرم نسبت به رنگ تمایل دارند. کودکانی که در آنها غلبه فرم بیشتر از رنگ است، از لحاظ ضریب هوشی بالاتر از گروه رنگ سالاران هستند. اما برخی نظری پردازان معتقدند که ابتکار و خلاقیت گروه رنگ سالاران بیشتر است.^۲

مطالعات اسناد مربوط به کودکان در رابطه با رنگ نشان می‌دهد که رنگ نارنجی و به دنبال آن صورتی و قرمز رنگ‌های مورد علاقه بچه‌های ۳ تا ۶ ساله هستند. بچه‌ها در سنین ۴ سالگی گرایش به هارمونی رنگها پیدا می‌کنند، هرچند که این مساله آن چنان که باید و شاید تبدیل به یک عنصر هنری قوی در شخصیت آنها تا سنین ۸ تا ۱۲ سالگی نخواهد شد یعنی در این سنین گرایش دارند، اما خودشان نمی‌توانند نقاشی آن را انجام دهند. اما در سنین ۸ تا ۱۲ سالگی کودک می‌تواند این امر

کلرید نقاشی دیواری در بیمارستان کودکان

اغلب کودکان در سنین زیر دبستان یعنی فاصله سنین ۳ تا ۶ سالگی به رنگها علاقه شدیدی دارند. اما در سن ۷ تا ۹ سالگی کودکان به فرم توجه می‌کنند. علاقه به فرم در ۹ سالگی به حداکثر خود می‌رسد

تجهیزات و تدارکات (اندازه و سایز، وزن، گوشه‌ها)

همه عناصر می‌توانند تأثیر یکدیگر را تعدیل کنند و تغییر دهند. مهم‌ترین عامل در این راستا اشل یا مقیاس است. اندازه شکلها نسبت به یکدیگر را مقیاس می‌گویند و یکی از مهمترین عوامل، که در تعیین مقیاس دخیل است اندازه‌های بدن انسان است. از این رو وسایل و تجهیزات بیمارستان کودکان باید با سایز کودکان متناسب باشد. بطور مثال صندلی چرخدار، دستشویی و توالت، تلفن عمومی مخصوص کودکان، میز و صندلیها باید در حد سایز کودک انتخاب شود. کوتاهی و بلندی وسایل و وزن آنها را باید در نظر گرفت.

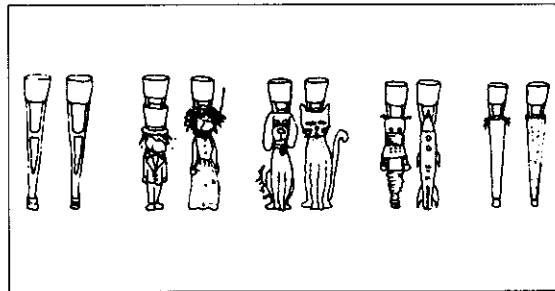
به کارگیری میزهای گرد و نیم‌دایره برای کودکان جهت بازی و غذا خوردن مناسب‌تر می‌باشد. لوازم کودکان در بیمارستان علاوه بر کیفیت مناسب بایستی از ظاهر زیبا و خوشایندی نیز برخوردار باشند.

در اتاقهای معاینه، تزئینات و تصاویر ساده‌ای را باید در نظر گرفت تا کودکان در آنجا کمتر وحشت کنند. در قسمت فوقانی میز معاینه وسایل و اشکال متحرکی باید نصب کرد که کودک آنها را تماشا کند و سرگرم باشد. در فضای باز بیمارستان و محوطه چمن کاری نیز باید محیطی برای بازی و سرگرمی کودکان ایجاد کرد حتی

و شناخت روانشناسی آنها و نیز سلامت روحیشان تأثیر به‌سزایی داشته باشد. اما به لحاظ فیزیولوژی بدنی نیز رنگهای خاصی در رابطه با بیماریهای مختلف مدنظر قرار می‌گیرد.^{۱۲}

ارتباط رنگ با جنس مواد و نور:

اگر در یک آزمایش ساده چندین نوع پارچه سفید از جنس‌های متفاوت مانند کتان، اسفنج، پنبه، مخمل، نایلون، نخ و تکه‌هایی از پلاستیک، چوب، شیشه و فلز

چیدستی‌هایی به اشکال متنوع جهت کودکان بیمار

(هارمونی) را در کار خود نشان دهد و این حالت در سنین بالاتر به اوج خود می‌رسد.^{۱۳}

موضوعات بسیاری از نقاشی‌های کودکان و نونهالان نشان می‌دهد که بچه‌های خردسال ترجیح می‌دهند رنگ را براساس فانتزی خود و بدون در نظر گرفتن رنگ واقعی جسم به کار برند، در حالی که بچه‌های بالغ‌تر رنگ را براساس رئالیسم یا واقع‌گرایی به کار می‌برند. (رنگها را منطقی‌تر در جایشان می‌گذارند) غالباً این دسته اخیر گهگاهی نیز توجه روی هارمونی و کنتراستهای رنگی دارند.

کاربرد رنگ همراه با بصیرت و آگاهی، رابطه آن با هیجان زندگی کودک، به نظر "آلشر" این نتیجه را نشان می‌دهد که رنگ قرمز رنگ برتر برای بچه‌های پیش دبستانی و به‌طور کلی برای بچه‌هایی است که طبیعتاً از روی احساسات عمل می‌کنند. رفته رفته که سن آنان بالا می‌رود و کنترل آنها بر احساساتشان غلبه می‌کند، علاقه و گرایش ایشان به رنگ‌های سرد افزایش می‌یابد. تحقیقات نشان می‌دهد که رنگ قرمز دارای دو ویژگی متضاد است: یکی، احساس محبت و عشق، و دوم، احساس حمله و نفرت را القاء می‌نماید. زیرا که رنگ قرمز با احساسات بسیار شدید پیوند تنگاتنگی دارد. رنگ آبی مرتبط با کنترل عواطف است. آنها دریافته‌اند که رنگ قهوه‌ای نیز مورد توجه کودکان دارای کنترل قرار می‌گیرد، هر چند که دانشمندان این نکته را دریافته‌اند که بچه‌هایی که گرایش به سمت رنگ آبی دارند ممکن است دچار هیجانات بسیاری شدیدی در بعضی موارد باشند، که آنها تعدیل نموده و یا تغییر جهت به آن می‌دهند، در حالیکه آنان که به رنگ قهوه‌ای اهمیت می‌دهند غالباً بدون هیجانات شدید (کنترل شده) می‌باشند. محققان دریافته‌اند که رابطه تنگاتنگ میان انتخاب رنگ و جنسیت وجود دارد، به‌طوریکه در سنین ۶ تا ۱۷ سالگی برای دختران رنگ‌های گرم و برای پسران رنگ‌های سرد مورد توجه است اما به مجرد اینکه سن بالا می‌رود این حالت در آنها معکوس می‌گردد. موارد فوق می‌تواند در کاربری و انتخاب کارهای هنری و رنگ پالت‌های بچه‌ها

وسایل اتاق بازی می‌تواند شامل وسایل پانسمان، ماسک پلاستیکی، گچ شکسته‌بندی و وسایل مربوط به گچ گرفتن دست و پای عروسک، دستکش‌های جراحی، گوشی معاینه واقعی و سرنگهای مختلف باشد

را در کنار هم با یک رنگ یکسان رنگ کنیم مشاهده خواهیم کرد که چگونه همان رنگ در ارتباط با نوع ماده تغییر می‌کند.

در مورد نور و ارتباط آن با رنگ محیط نیز اگر چندین منبع نور طبیعی و مصنوعی را در نظر بگیریم اثر هر کدام بر روی یک رنگ ثابت، در محیط تغییر می‌کند و سبب تغییر رنگ محیط می‌گردد.

نور از مهمترین عناصر بصری است که هنرمندان از طریق آن به گسترده‌ترین بیان حسی و عاطفی در آثار خود نائل می‌شوند نور مهمترین عامل ایجاد کننده تشدید در بعد سوم اجسام بوده و با تغییر نور می‌توان تغییر در رنگ را مشاهده نمود. هرچه منبع نور به جسم نزدیکتر باشد تضاد و سایه روشن بیشتر و تعداد ارزش‌های رنگی متوسط (نیم سایه‌ها) کمتر می‌گردد و برعکس هرچه منبع نور از جسم فاصله بیشتری داشته باشد، تضاد و سایه روشن کمتر و تعداد نیم سایه‌ها بیشتر می‌شود.

بافت، ویژگی‌های نور را تغییر می‌دهد بطوریکه اثرات نور بر بافت‌های صاف و براق قوی‌تر و بر بافت‌های خشن درخشندگی کمتری را ایجاد می‌کند.

نور رنگی گرم احساس شادی و نشاط و امید را تداعی می‌کند در حالی که نورهای سرد، یأس و ناامیدی را القا می‌کند. امروزه هنرمندان به وسیله نور جاذبه‌های

تصویری فراوانی می‌آفرینند^{۱۴}.

نتیجه‌گیری

تدابیر و پیشنهادهای جهت گرافیک محیطی بیمارستان کودکان
- کودکانی که برای مدت طولانی در بیمارستان بستری می‌شوند ممکن است دچار کسالت شوند. پس تختخواب‌هایی که مجهز به محیط بازی باشند یعنی در اطراف آنها وسایل بازی طراحی شود مناسب است.
- یکی دیگر از راه‌هایی که از محدود شدن کودک در

اغلب کودکان در سنین زیر دبستان یعنی فاصله سنین ۳ تا ۶ سالگی به رنگها علاقه شدیدی دارند. اما در سن ۷ تا ۹ سالگی کودکان به فرم توجه می‌کنند. علاقه به فرم در ۹ سالگی به حداکثر خود می‌رسد

بستر جلوگیری می‌کند، انتقال کودک به وسیله تخت‌های کوچک یا برانکارد به اتاق بازی است در جایی که قادر باشد کودکان دیگر را ببیند (اتاق بازی در بیمارستان امری لازم است که باید در بیمارستان‌های کودکان نسبت به این امر اقدام شود).

- ایجاد شیشه روی در و دیوارها که به کودک اجازه می‌دهد که درون راهرو را ببیند.

- استفاده از آینه‌های عمودی در راهروها که کودکان بیمار قادر باشند خود را ببینند و تغییرات ظاهری خود را مورد توجه قرار دهند.

- استفاده از پنجره‌های عمودی با ایمنی مناسب جهت دیدن منظره بیرون بیمارستان

- ایجاد نقوش بازی‌ها و حرکات و شمارش اعداد در کف راهروها

- به‌کاربردن نقوش مناسب برای دیوارها
- ایجاد پیکتوگرام‌های شاد و کودکانه جهت راهنمایی کودکان و والدین آنها

- صندلی چرخدار مخصوص کودکانی که نیاز به این وسیله دارند با حالات تخیلی و اسباب بازی و عروسکی

- قرار دادن بالون و آویزهایی با اشکال هندسی و حیوانات و غیره در سقف راهروها

- استفاده از نقوش و اشکال مورد علاقه کودکان در

راهروها و حاشیه کنار سقف

- ایجاد نقوش هندسی و ساده روی میز اطلاعات

- به‌کاربردن نقاشی‌هایی با موضوعات مورد علاقه کودکان، موضوعات پزشکی و بهداشتی و آموزشی در دیوار راهروها، سالن انتظار و غیره ایجاد نقوش مناسب و زیبا روی روپوش‌های پرستاران و پزشکان و بیماران.

- استفاده از پرده‌ها و ملحفه‌هایی با نقوش کودکان.

- چوب زیر بغل یا عصاهایی با اشکال مختلف طراحی شده اعم از شکل حیوانات یا عروسک.

پی نوشت‌ها:

1- Environmental Psychology

۲- در سالهای ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۲ یک مکتب روانشناسی در برلن به نام روانشناسی گشتالت بنیان گذاری شد نظریات این مکتب در مورد ادراک توسط ورتامر کهلر و کوهنکا مطرح گردید مفهوم گشتالت با شکل کلی عبورت است از سوزمانی که خصوصیات اجزاء تشکیل دهنده یا فرایندهای جزئی به تمام کل آن سازمان بستگی دارد

۳- Koffka

۴- Lewin

۵- روانشناسی محیط - دکتر شهرتزو مرتضوی

۶- Lind heim RH Glaser and coffin

۷- working with children in Hospital - EMMA . PLANK

۸- Working with children in Hospital

۹- Sharp

۱۰- Goldstein L. and Oakley. Colour versus orientation ...

۱۱- sharp

۱۲- Alschuler - Hattwick

۱۳- Sharp DeBorah 1974 the psychology of color and design

۱۴- زینل تصویر

منابع مورد استفاده

منابع فارسی

- زبان تصویری : جنورگی گپس - ترجمه فیروزه مهاجر - انتشارات سروش

- روانشناسی محیط - دکتر شهرتاز مرتضوی - انتشارات دانشگاه شهید بهشتی - ۱۳۶۷

منابع لاتین

Planj. Emma-working whith children in a hospital -

stein Gold - Land Oakley colour -

Sharp. the psychology of gold and design Chicago Nelson Hall co. Debo-

arah